

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter volja po pošti prejemanj na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Epilog“.

V soboto je »Slovenec« priobčil ravno tako dolg kakor plitev »epilog« razpravam o slovensko-nemški deželno-zborni večini. Slučaj je nanese, da je glasilo kranjskih klerikalcev razobešalo svoje slovensko narodnjaštvo ravno tisti dan, ko smo mi izpregovorili o škandalu nadškofa Stadlerja, voditelja hrvatskega klerikalizma in toplega prijatelja ter somišljenika ljubljanskega škofa. Ta Stadlerjev slučaj je jasno pokazal, kakšen je katoliški klerikalizem, kadar se gre za narodne svetinje in v ožigled temu velikanskemu škandalu se je »Slovenec« bobnanje ob katoliško narodnjaštvo čitalo kakor krvava ironija. Klerikalizem in narodnjaštvo sta dva pojma, ki drug drugega izključujeta; klerikalec ne more biti narodnjak, ker je hlapec vsakemu nacionalizmu sovražne tuje oblasti.

V »Slovenčevem« epilogu ni povedano čisto nič novega in zato je tudi naš odgovor lahko prav kratek.

»Slovenec« trdi zopet, da njegova stranka ni bila nikdar v zvezi z Nemci. Nasproti temu konstatujemo vnovič: da je bil dr. Papež po kompromisu mej klerikalci in Nemci izvoljen v dež. odbor in je tam, ker vezan po kompromisu, glasoval za dvojezične ulične tablice, da je bil dr. Papež izvoljen proti dr. vit. Bleiweisu, ki je bil kandidat napredne stranke in da je klerikalna stranka plačevala nemški stranki danj v obliki kredita za poučevanje nemščine na ljudskih šolah. Ta dejstva pač pričajo, da »Slovenec« ne govori resnice, ko taji zvezo klerikalcev z Nemci.

Da klerikalci niso načeloma proti zvezi z Nemci, to se je izkazalo pri državnozbornskih volitvah, pri katerih so klerikalci in Nemci solidarno nastopili zoper naše kandidate, in to se je pokazalo pri raznih drugih prilikah, ko je dr. Šusteršič Nemcem ponujal zvezo, a je Nemci niso sprejeli.

Istotako je neresnična trditev »Slovenčeva«, da je deželnozbornska zveza na škodo naši narodni stvari. Dokazali smo

z navedbo dejstev, da je narodno-napredna stranka vzlic zvezi z Nemci razvila obširno delavnost tudi v nacionalnem oziru. Z navedbo dejstev smo dokazali, da so vsi na narodne zadeve nanašajoči se predlogi izšli iz narodne stranke. Nasprotno pa ni »Slovenec« vstanu navesti ne jednega predloga, ki ga je v narodnih zadevah stavila njegova stranka. Klerikalci so bili v opoziciji, zavzemali so se za vse mogoče reči, samo v narodnem oziru niso niti prsta ganili.

V ožigled temu nas »Slovenčeve« fraze kar nič ne spravljajo iz duševnega ravnotežja, niti »Slovenčeve« grožnje, da si bodo klerikalci znali v deželnem zboru pridobiti respekt. Le naj upijejo in razgrajajo, če jih je volja, zato ostane vendar istina, da je več vredno, imeti le eno uro oblasti v rokah, kakor pa deset let govoričiti in besedičiti ter sipati na vse strani rekriminacije

Naše sodne razmere.

Govor poslanca dr. Ploja v seji državnega zbora dne 21. maja t. l.

(Dalje.)

Pri tej priliki hočem tudi govoriti o postopanju pri popolnitvi mesta sodnega pristava v Ljutomeru. Za to mesto je nastopil kot prosilec neki dr. Klemenčič. Proti juristični kvalifikaciji tega moža ni bilo ničesar ugovarjati. Edini ugovor zoper njegovo vsakojako imenovanje za sodnega pristava je bil ta, da je bil absolutno nevešč slovenščine.

Ta dr. Klemenčič je bil obiskovalec slovitega ljezikovnega kurza v Mariboru. To so namreč kurzi, v katerih bi se naj nemški avskultantje naučili slovenščine za sodne potrebe. Dr. Klemenčič pa ni dovršil tega kurza z uspehom, pri izpitu v tem kurzu je propadel. Vkljub temu se je našlo za dopustno, ga kot padlega avskultanta takoj poslati v Ljutomer, v sodni okraj, kjer je poleg 13.000 Slovencev, 419 Nemcev. (Čujte! Čujte!)

Dotični dr. Klemenčič se je, kolikor mogoče, izogibal pisati slovenske zapis-

nike, v kolikor pa je bilo to vendar neizogibno potrebno, storil je to s pomočjo svojega diurnista.

Vse te okoliščine smo si dovolili naznaniti prevzvišenemu gospodu justičnemu ministru ter mu pri tem rekli, da nam niti najmanj na misel ne pride, da bi na kakšenkoli način vplivali na zasedanje teh mest, da le samo zahtevamo, naj bi se za Ljutomer imenoval mož, ki je zmožen slovenščine. Vse to ni nič pomagalo, dr. Klemenčič je bil res imenovan za sodnega pristava v Ljutomeru.

Pridem k nadaljnemu slučaju. Kot prosilec za mesto sodnega pristava v Šoštanju je nastopil tudi pristav okrajnega sodišča v Radečah, ki je bil slovenščine popolnoma zmožen in v vsakem oziru usposobljen. Vkljub temu ni bil imenovan on, temuč avskultant, ki je pristaš nemške narodnosti.

V tej zadevi je podal gospod tovariš Berks na prevzvišenega gospoda pravosodnega ministra interpelacijo, na katero je odgovoril minister dne 11. aprila 1902 sledeče: Vsi ostali prosilci, med njimi tudi ta kompetent — namreč sodni pristav v Radečah — niso mogli biti imenovani za to mesto zaradi nezadostne sposobnosti.

Sedaj si bom dovolil, vam naznaniti, kakšna je bila pravzaprav ta nezadostna sposobnost tega sodnega pristava v Radečah. Kvalifikacijska tabela, ki jo je izdal dotičnemu njegov šef, se glasi: Sposobnost in porabnost: prav dobro; npravnost in politično zadržanje: neomadeževano; sposobnost za zaproseno mesto: izvrstno sposoben; opazka: prosilec se je povodom odpustov in službenih zaprek sodnega predstojnika kot uradni vodja in civilni sodnik izborna obnesel. V interpelacijskem odgovoru z dne 11. aprila t. l. pa se pravi, da dotičnik ni sposobljen. Od kod to nasprotje med resnično kvalifikacijo in navajanjem v interpelacijskem odgovoru? Ali ni v tem nadaljni sistem?

In sedaj si dovolim reflektirati tudi z nekaterimi besedami na nasledke večkrat navedenega načina pri imenovanju, posebno z ozirom na nekatere dogodke pri okrajnem sodišču v Ptujju. Na sodnega

pristava mesto so postavili moža, ki ni bil prav nič zmožen slovenščine.

Prvi čas svojega službovanja pri kazenskem sodišču v Ptujju isti sploh ni mogel sodno poslovati, zakaj kot slovenščine nezmožen kazenski sodnik sploh ni mogel obravnavati s strankami.

Držali so ga, kolikor mogoče, na strani, posebno tedaj, če je prišel kateri slovenski odvetnik zastopat. Polagoma pa se je mož priučil, in ne morem danes kako trditi, da si ni pridobil znanja slovenščine v toliki meri, da bi mu ne bilo nemogoče, poslovati tudi v tem jeziku. Toda svojega sovraštva zoper slovenski jezik se še ni odvadil.

To dokazuje naslednji slučaj: Kot kazenski sodnik je poslal v neki konkurzni zadevi vprašalno polo tudi načelniku posojilnice v Ptujju, ki je obenem načelnik okrajnega zastopa in doktor filozofije, s prošnjo — seveda nemško pisano — naj bi to vprašalno polo izpolnil. Dotični načelnik posojilnice v Ptujju je izpolnil vprašalno polo slovenski ter jo vrnil sodišču.

Nato je dobil poziv k sodišču, in ko je prišel tja, ga je zgoraj imenovani pristav pozdravil z naslednjimi besedami: Vidite, to imate sedaj zato, ker ste izpolnili vprašalno polo slovenski. Ako bi bili nemški odgovorili, bi vas ne bil povabil. (Čujte! Čujte!)

Pri okrajnem sodišču je bil imenovan še drugi pristav, ki ni bil slovenščine vešč. Da bi ga privadili polagoma na odmev slovenskega jezika, dali so mu v razpravni dvorani pri vratih mizico in tam je sedel med obravnavami ta okrajnega sodišča pristav ter je verno poslušal. Odkritosrčno priznam, da je ta način službovanja zelo škodoval ugledu ptujjskega sodišča in da je kmetsko prebivalstvo v ptujjskem okraju zbijalo gorostasne dovtype o teh razmerah. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 5. junija.

Državni zbor.

Krvavi dogodki v Lvovu so tudi včeraj zavzeli največji del državnozbornske seje. Poslanca Breiter in Pernerstorfer sta podala nujna predloga, pri kojih so nastale

LISTEK.

Spati!

Ruski spisal Anton Čehov.
(Konec.)

»Za božjo voljo, dajte ubogajme, je prosila mati. »Imejte usmiljenje!«

»Daj otroka sem!« jej je odgovoril znan glas. »Daj otroka sem!« je ponovil isti glas, pa že jezno in ostro. »Ali morda celo spiš?«

Varka je skočila pokonci, pogledala je okrog sebe in razumela je, kaj se godi. Tu ni bilo nikake ceste, niti ljudi, niti Pelageje, marveč v sredi sobe je stala črevljarica, ki je prišla dojit dete. Mej tem ko je širokopleča, močna žena dojila otroka, je stala Varka poleg, gledala je in čakala, da je bila gotova. Zunaj se je že danilo, sence in zelena lisa na stropu je vidno obledela. Kmalu je imelo priti jutro.

»Vzemi otroka!« je ukazala žena, mej tem ko je urejala svojo obleko. »Joka, kakor da je začaran.«

Varka je vzela otroka, položila ga v posteljico in je začela zopet gugati.

Zelena lisa in sence so počasi izginovale, in nič več je niso mogle zalezavati in jej begati glave. Toda spala bi bila rada, kakor prej, strašno rada spala. Varka je nagnila glavo na zibel ter je zibala z vsim telesom, da bi tako lažje zmagovala spanje, toda oči so se jej vedno same zaprle in glava je bila tako težka.

»Varka, zakuri peč,« je zadonel glas gospodinje iz sosednje sobe.

To se pravi toliko, kakor prišel je čas, ko je treba vstati in delati. Varka je pustila zibel in je tekla v skedenj po drva. To jo je veselilo, kajti kadar je hodila ali letala, ni tako hrepenela po spanju kakor kadar je sedela. Prinesla je drva, zakurila peč in čutila je, kako se je oživel njen otrpli obraz in so se jej zjasnile misli.

»Varka, pristavi samovar!« je zavpila žena.

Varka je razcepila poleno, in jedva ga je zažgala in vtaknila v samovar, ko je čula že nov ukaz.

»Varka, očedi gospodu galoše.«

Sedla je na tla, da bi čedila galoše in premišljala je, kako prijetno mora biti, vtakniti glavo v veliko globoko galošo ter malo sanjariti. Mahoma pa je začela ga-

loša rasti in otekati ter je napolnila vso sobo. Varki je padla ščetka na tla, toda takoj je stresnila glavo, odprla oči in je skušala tako gledati, da niso stvari rastle in jej plesale pred očmi.

»Varka, pomij zunaj stopnice, morali bi se sicer sramovati pred ljudmi.«

Varka je pomila stopnice, pospravila sobe, zakurila potem še eno peč in tekla k prodajalcu. Bilo je mnogo dela in niti ene svobodne minute.

Nič pa ni bilo tako težko, kot stati mirno pred kuhinjsko mizo in lupiti krompir. Glava se je nagnila na mizo, krompir je migljaj pred očmi in nož jej je padel iz rok. Toda debela, razjarjena žena z umazanimi rokami je hodila poleg okrog in je govorila tako glasno, da je človeku donelo v ušesih. Mučno je bilo streči pri mizi, prati in likati. Imela je trenotke, ko je hotela — ne oziraje se na kaj — leči na tla in zaspati.

Dan je prešel, in ko je Varka opazovala, kako se temni, je zamižala s svojimi otrplimi trepalnicami in se je smehljala, ne da bi vedela, česa se veseli. Večerna megla je božala njene pol zalepljene oči in jej je obljubljala skorajšnje krepko spanje.

Zvečer so prišli k črevljarju gostje.

»Varka, pripravi samovar!«

Samovar je bil majhen, in predno so imeli gostje dovolj čaja, ga je bilo treba še petkrat segreti. Po čaju je stala Varka celo uro na enem mestu, gledala je goste in čakala ukazov.

»Varka, teči, kupi tri steklenice piva!«

Premaknila se je z mesta ter se je trudila urno teči, da bi pregnala spanje.

»Varka, prinesi žganja! Varka, kje je odmašek? Varka, očedi tega slanika.«

Naposled so se odstranili gostje, pogasili so ogenj in gospodinja je legla spat.

»Varka, zibaj otroka,« to je bil zadnji ukaz.

V peči je cvrčal cvrček. Zelena lisa, sence hlač in plenice so zlezle zopet v polodprte Varkine oči, kimale so jej ter jej popolnoma omamile čute.

»Spavaj, ljubček moj...« je mrmrala.

Otrok je že jedva jokal, a je vendar še vedno vpil. Varka je videla zopet blatno cesto in ljudi z bisagami, Pelagejo, Jefima. Zavedala se je vsega, izpoznala vse, samo razumeti ni mogla v svojem

zelo ostre debate. Trdilo se je, da je dr. Körber ničla napram Goëssu in Pininskemu. Vendar je bila nujnost odklonjena. Potem je zbornica nadaljevala dnevni red, t. j. razpravo o poročilu davčnega odseka glede odpisa zemljiščnega davka pri elementarnih poškodbah. Govorili so Hagenhofer, Pospšil, Stojan, na kar se je debata zaključila ter sta se izvolila glavna govornika König (contra) in Dötz (pro). Prihodnja seja bo najbrže v sredo, 11. t. m. Pred sejo je bilo podanih več interpelacij, med njimi ona posl. Plantana za državno podporo Novemu mestu, nadalje je interpeliral posl. Berks zaradi zlorab glede slovenščine pri celjskem državnem pravništvu, posl. Žičkar pa glede dvojezičnih napisov in tiskovin pri poštah na Spod. Štajerskem.

Krvavi štrajk v Lvovu.

V Trstu so provzročili štrajkujoči Lloydovi kurjači demonstracije, atake vojaštva na delavstvo in z njim družbo se pobalinsko italijansko fakinažo ter naskoke vojakov na demonstrante z golimi sabljami in s puškami. Isto tako se je zgodilo v Lvovu. Tam so začeli štrajkati zidarji, zahtevajoči večjo plačo in manje dela. Spočetka tega tedna se je začel štrajk. Delavci so imeli shode ter so hodili v velikih tolpah po Lvovskih trgih in glavnih ulicah. Med tem se je komisija delavcev pogajala z delodajalci. Ko je v ponedeljek dopoldne neki vodja delavcev ravno naznanjal na Strelnem trgu zbranim delavcem, da se pogajanja nadaljujejo in jih pozval, naj se razidejo, je prišla slučajno mimo kompanija pešcev. Delavci so začeli vojake psovati; neki podčastnik je sunil neko delavko, njen mož pa je opsoval podčastnika. Delavec je bil zato seveda aretovan, a vojaki so na to odšli. Vrnila pa sta se policijski ravnatelj in nadkomisar z oddelkom madjarskih huzarjev, ki so poskušali izprazniti trg s tem, da so naskočili množico, več oseb pogazili in ranili z orožjem. Delavci so se razbežali, a popoldne so se zbrali zopet, prihajali so tudi husarji ter začeli streljati na ljudi, ki so jih baje ometavali s kamenjem. Obležalo je 23 ranjencev. Nato so se ponovili izgredi na Krakovskem trgu, kjer je letelo kamenje in so madjarski husarji večkrat ustrelili. Tudi na Benediktinskem trgu so bili vojaki napadeni ter so streljali. Tri osebe so bile ubite, cela vrsta ranjena, veliko število aretiranih. Mnogo oken je bilo ubitih, zato so prodajalnice zaprte. V terek so se izgredi ponovili. Promet tramvaja je ponekod docela ustavljen, trgovine so zaprte in glavni trgi ter glavne ulice zasedene. Lvov je sličen obleganemu mestu. Povsod stoje vojaki. Pogajanja delavcev z delodajalci se nadaljujejo. Ker pa delovodje in delodajalci nimajo večjih del ter torej tudi ne večjih zaslužkov, delavcem nočejo ugoditi, češ, da se sicer ugonobijo. Shodi se vrše na vseh krajih mesta. Do torka večer je bilo baje 5 oseb ustreljenih, okoli 50 težko ranjenih in obstreljenih, število lahko ranjenih pa znaša več sto. Delavci očitajo vso krivdo policiji in namestniku grofu Pininskemu. Na inter-

polsnu, katera sila jo drži ukovano na rokah in nogah, ter ji duši in kvari življenje. Pogledala je okrog sebe in je iskala ono neznano moč, da bi se je osvobodila, a ni je našla. Naposled je napela vse svoje zmučene moči in se je ozrla gori v zeleno liso, poslušala je kričanje in je zalotila končno sovražnika, ki jej je grenil življenje.

Ta sovražnik je bil — otrok.

Zasmejala se je in se je čudila, da ni tega že prej zapazila, ko je bilo vendar tako lahko. Zelena lisa, cvrček, zdelo se je, da se vsi ti smehljajo in čudijo.

Varke se je lotila mameča misel. Vstala je s svojega stola in stopala široko smeje se, ne da bi mežikala z očmi, po sobi semintja. Misel, da bi se osvobodila otroka, da ji veže roke in noge, ta misel jo je dražila in jej je bila prijetna. Otroka umoriti in potem spat, spati ...

Smeje se je požugala Varka s prstom zeleni lisi, splazila se je k postelji in se je nagnila k otroku. Zadržala ga je in legla na to hitro na tla, smejala se je veselja, da bo mogla sedaj vendar enkrat spat, in čez minuto je spala trdno, kakor da je mrtva.

pelaciji socialnih demokratov je izjavil Koerber, da je postopalo vojaštvo pravilno in »vršilo povsod svojo dolžnost sijajno«. Vendar pa se uvede najstrožja preiskava in se število policistov pomnoži. Poljski klub je glasoval proti otvoritvi debate. Toda socialni demokrati hočejo afero pogreti iznova z nujnim predlogom. Napake, ki so se zgodile v Trstu, so se v celem obsegu ponovile v Lvovu in to je žalostno!

Vojna v Južni Afriki.

Angleži triumfirajo, slavé hrupno zmago nad Buri ter proslavljajo Kitchenerja kot »največjega vojaškega misleca po Moltkeju« in Milnerja kot »južnoafričanskega Bismarcka«; Chamberlainu pa prirejajo ovacije, kjerkoli se pojavi. Nekateri listi so toli smešni, da gojé celo nado, da pridejo Delarey in Dewet, Steijn in Schalk Burger v London na slovesnosti kraljevskega kronanja. Listi hvalisajo tudi angleško plemenitost pri sklepanju miru, dasi so vse ugodnosti, ki so obljubljene Burom, odvisne le od milosti in dobre volje Angležev, ki pa svojih obljub radi in brez sile gotovo nikdar ne izvrše. »Daily Mail« se jezi, da se je dovolilo 72 milijonov kron v to svrhu, da se Burom postavijo in popravijo farme ter se jim omogoči, zopet opravljati kmetijska dela. In vendar živé tudi v Južni Afriki ljudje po mestih od sadov kmetijstva in živinoreje! Isti list se tudi jezi, da se ne vpelje vojni davek, češ, da bodo morali vojne stroške sicer plačati sedaj le Uilanci, angleški in drugi priseljenci, kapitalisti, posestniki rudokopov. »Daily Express« pa piše, da je vendar-le strošek vojne odškodnine, ki se plača Burom, manjši kot strošek vojne tekome enega samega meseca. »Morning Post« naglašá, da je treba pred vsem zadovoljiti se s sedanjim položajem, jim v resnici pomoči ter poskrbeti za vztrajen razvoj novih kolonij. »Times« pa celo naglašá mnoge vrline Burov, katere so kazali tekom vojne. Vse njih vedenje je napravilo na Angleže globok vtisk, zato so Angleži ponosni, da so sprejeli pod svoj prapor tak narod. Zato je treba postopati napram Burom z največjo obzirnostjo. Vojni minister je sporočil, da je bilo vseh Burov skupaj ujetih 25.555. Parlament izreče prihodnji četrtek, t. j. danes zahvalo Kitchenerju in vsi armadi. Lord Kitchener postane angleški grof, dobi 50.000 funtov šterlingov nagrade in vsak vojak 5 funtov šterlingov v dar. Burski vodje razpuste tekom tega in prihodnjega tedna svoje čete. Angleških vojakov pa ostane nekaj časa še 100.000 v posadkah. V Kaplandiji pa se Fouche in še nekateri poveljniki niso podali, a storé to baje v kratkem. Kitchener se v par tednih vrne v London. Vlado angleške Južne Afrike bo lord Milner, ki pa bo imel ob svoji strani nekaj generalov, katerim bo načeloval general Lyttleton. Zanimivo je, da je sprejel pariški občinski svet predlog, s katerim se izreka obžalovanje, da je gledala Francija brezdnelo, kako je Anglija podjarmila burski republiko, in izraža bivšima predsednikoma Krügerju in Steijnju svoje sožalje.

Najnovejše politične vesti.

V mladočeškem klubu se je zaradi razprave o davku na vozne liste razvnel notranji boj med zmernimi in radikalnimi elementi. — Glede podržavljenja južne in severne železnice je imel državni železnični svet sejo ter izrekel potrebo, da se posebno južna železnica podržavi. — 20letnico ministrovanja je obhajal včeraj skupni finančni minister baron Kallay. — Položaj v Maroku je opasen. Vsi znaki kažejo na splošno vstajo. — Španski kralj Alfonz XIII. nastopi svoje potovanje po Evropi v drugi polovici tega meseca. Obiskal bo vse glavne evropske dvore. Spremljal ga bo ministrski predsednik Sagasta. — Obisku perzijskega šaha na Nemškem pripisujejo ruski listi namen trgovsko-političnih zblizevanj. — Bivši burski predsednik Krüger je duševno tako pobit, da se boji zanj. Ako mu bo angleška vlada dovolila, se vrne v domovino, da preživi zadnje dneve svojega življenja. — Bolgarski pravosodni minister Radew bo kmalu odstopil baje vsled ruskega pritiska, ker je rodom Macedonec ter je bil svoječasno tudi

predsednik macedonskega komiteja. — Zoper nasilno germanizacijo na Prusko-Poljskem so sklenili poljski plemenitaši ustanoviti veliki poljski naselbinski fond z 100 milijoni mark. Lvovska in varšavska banka sta že podpisali 26 milijonov mark. To bo odgovor na 125 milijonsko poljsko predlogo v pruskem državnem zboru.

XXXVIII. redni občni zbor „Slovenske Matice“.

Občni zbori »Slovenske Matice« postajajo živahni in zanimivi. Duhovniški odborniki, katerih število se množi — ne vemo, po čegavi zaslugi — od leta do leta z najponosiranejšimi rimskokatoliškimi fanatikami, hočejo napraviti iz naše »Slov. Matice« nekako »Leonovo društvo« zelotičnih načel in tendenc. Žal, da imajo ti duhovniki v odboru danes že toliko vpliv, da zavajajo tudi druge odbornike do sklepanja in objav, ki so za »Matico« ne le nekoristni, nego naravnost škodljivi njenemu literarnemu renoméju. Tak sklep se je storil in objavljen v zadnjem času gledé dr. Štrekljevega dela »Slovenske narodne pesni«. Ta čudni sklep je odprl oči tudi sicer, žal, preapatičnim članom »Matice«, zato so se vdeležili večerajšnjega občnega zbora v večjem številu kakor običajno. Očividno je bilo, da pričakujejo pojasnila gledé odborove famozne objave ter da se pripravljajo odpor.

Ta odpor se je pojavil v resnici takoj po tajnikovem poročilu, in veseli nas, da je občni zbor na predlog gosp. dr. Tavčarja sklenil resolucijo, ki daje dr. Štreklju popolno zadoščenje za žaljivo objavo v listih in ki je rešil »Matico« — da rabimo izraz g. vseuč. prof. dr. M. Murka — velikega literarnega škandala.

G. predsednik ravnatelj Fr. Levcec je otvoril zborovanje, konstatujé sklepčnost, pozdravil zunanjega odbornika vseuč. prof. g. dr. M. Murka in g. prof. dr. Tomiška ter dal besedo tajniku gosp. E. Lahu, ki je poročal:

Društvo zaključuje danes 38. leto. Odbor je imel 5 sej, odseki pa več svojih posvetovanj. Knjige za l. 1901/2 so izšle v 80 tiskanih polah, ter so našle vobče ugodno kritiko. Zanimanje za »Matične« knjige narašča tudi pri drugih narodih ter so prinesli tuji listi — zlasti hrvatski — laskave ocene. Le narodne pesmi, ki jih prireja dr. Štreklj, so izzvale veliko nevoljo radi svoje nemoralne in neestetiške vsebine. Odbor je pozval dr. Štreklja, naj v bodoče nemoralne pesmi izpušča ter ta svoj sklep objavil. 37. izredni občni zbor je sklenil, da se društvena hiša ne proda, zato so se na njej izvršile poplave, ki stanejo okoli 3000 K. Priprave za zemljevid niso napredovale, a odbor se loti tega vprašanja letos z večjo vnemo, ker se je sklenilo, da se izdajo zemljevidni listi k posameznim knjigam. Odbor je prihranil pri izdaji knjig letos nad 1100 K (zato pa je čudno, da hoče pri Štrekljevi knjigi štediti!). Sestavil se je odbor za nabiranje krajepisnega gradiva, katerega se je v prejšnjih letih nabralo že precej. Konče se spominja umrlih članov:

Predsednik je pozval zborovalce, da v znak sožalja vstanejo. Se je zgodilo.

Vseučilišni prof. dr. M. Murko se je nato oglašil k tajnikovemu poročilu, češ, da se hoče poslej živjeje zanimati za slovensko literarno središče ter prihajati, kadar možno, na občne zборе.

Odborov sklep glede Štrekljeve knjige pa mu je povod, da vrši svojo častno dolžnost s tem, da svari odbor, da to ni duh, ki nas vodi k napredovanju. V Ljubljani umre vsako literarno navdušenje; profesorji in drugi, ki so se vrnili z vseučilišča z navdušenjem in z velikimi literarnimi sposobnostmi, tu nakrat onemé. To kaže, da veje v Ljubljani čuden duh! Vseučilišče hočemo, a zaostali smo celó za Malorusi, ki ima v svojem »tovarištvu imena Ševčenka« skoraj pravo znanstveno akademijo. »Matica« je izdala doslej malo knjig, ki imajo znanstveno veliko veljavo; edina knjiga, ki nosi naše ime v tuji znanstveni svet, je Štrekljeva, prav proti tej je nastopil odbor! Dr. Štreklj je pobožen katoličan, ki ve presoditi, kaj sodi v knjigo in kaj ne. Mnogo — če ne večina — inatič v Štrekljevi knjigi narodnih pesmi je zabeležil Stanko Vraz, ki je bil tako nežen in deviški poet, da so mu nadali Hrvatje priimek »pesnik djevojk«. In tak pesnik bi naj ne imel npravnega čuta in estetičnega okusa?! Slavni Čelakovsky je v svoji zbirki narodnih pesmij izdal celo koroške, ki so, kakor znano, najdelikatnejše, katerih pa dr. Štreklj ne izda, ker izbira vestno. Neki odločno katoliški učenjak se je izjavil o Štrekljevi knjigi, da proti knjigi, ki je strogo znanstvena, ni treba nikakih drugih oziróv. Narodna pesem je najpristnejše zrcalo narodnega duševnega in zunanjega življenja, nabreda in slabega Tu se opisuje ljubezen, narodnih svetnikov seveda sploh ni. V nižje kroge taka knjiga sploh ne sega, pač pa v srednje, ki so izobraženi. Saj je tudi duhovniku

potreba, da izpozna narodovo dušo, kajti med 4 stenami življenja ne more študirati. Za dekliske šole knjiga tudi ni namenjena, saj je strogo znanstvena. Za narodne pesni sploh ne veljajo strogi estetski zakoni, ki se itak menjajo. Narodna morala je sploh drugačna kot morala inteligence in marsikak izraz je ljudstvu nedolžen, ki je v salonu nemogoč ali spotikljiv. Narodu ni vse greh, kar je nam. Zlasti glede ljubezni ima narod mnogo naravnejše pojme. Ranjkemu Dav. Terstenjaku flirt fantov z dekleti ni bil vedno greh. Seveda je v narodu tudi mnogo cinizma, a tega naj odpravita cerkev in šola. Izrazi, ki naj bi se morda zaznamovali le s pikicami, so v francoškem, angleškem in nemškem jeziku mnogo sirovejši od naših, ki so razmeroma naravnost gentlemanski. Naglašá se, da treba štediti pri inatičah. A baš te inaničice so potrebne, ako naj se določi izvir pesmi in njih prehajanje iz kraja v kraj, ako naj se študira jezikovna različnost itd. Če bi bil hotel dr. Štreklj izpuščati, b. bil moral napisati na podlagi inatič cele razprave, kar bo delo poznejših preiskovalnih učenjakov. S petit-tiskom pod črto pa bi se knjiga le podražila. Da je delo Štreklja priljubljeno, dokazuje dejstvo, da je en zvezek že docela pošel. Saj pa je tudi resnica, da takega dela nima noben drug slovenski narod. V dokaz tega navaja govornik najpriznalnejše ocene vseuč. prof. dr. Jagića, profesorja Polivke (Čeh), prof. Brücknerja (Poljak), dr. Žilinskega (Rus), Jirečka i. dr. Vsi naglašájo, da je Štrekljevo delo »unicum«, vzorno in izborno. Le zagriženost mu more kaj očitati! Sicer pa je došel ugovor odboru prekasno, šele pri 6. zvezku, dasi so bili vsi prejšnji zvezki urejevani po istih načelih in je bil 5. zvezek prav tako »nenraven«, »neestetičen«, a ugovarjalo se ni. To je čudno in sumljivo! Dr. Štreklj je ugleden slovenski učenjak, ki častno vrši svojo dolžnost v Gradcu na vseučilišču. »Matica« naj takega sotrudnika obdrži, a naj ga ne odbija! Mislil je z »Matico« pretrgati že vse zveze radi tiste izjave, a prijatelji se ga pregovorili, da bo delo nadaljeval, toda le tako, kakor ga je začel. Sicer ne! »Narodne pesmi« imponujejo celo tujcem, zato obvarujte »Matico« znanstvenega škandala! »Matica« je pod kontrolo javnosti, ministristvo je dovolilo društvu podporo, da gojé znanstvo, ker le s tem je mogel prof. Jagić priporočati drž. subvencijo. Govornik ne stavi nobenega predloga, a upa, da so vsi člani edini v sodbi, da treba dati dr. Štreklju zadoščenje, da bo mogel svoje znamenito delo nadaljevati in dovršiti. »Matica« na čast in slovestvu na korist! (Odobranje.)

Dr. E. Lampè zagotavlja, da spoštuje pisatelja dr. Štreklja, a poezija ima svoje meje. »Matica« ima namen, širiti knjige med narod, a taka knjiga ni za narod. Marsikatera pesem bi se bila izpuščala brez škode. Dr. Štreklj je že itak sam izpuščal, gre se torej le zato, da izpušča še več. Vsled tega predlaga: Občni zbor »Slov. Matice« prosi gosp. profesorja dr. Štreklja, da nadaljuje svojo zbirko »Slovenskih narodnih pesmij«, da pa z ozirom na splošno kulturni namen »Slov. Matice« izpušči nekatere stvari, ki ne ustrezajo temu namenu.

Dr. Iv. Tavčar pravi, da kot lajik tudi ni bil navdušen za Štrekljevo delo, a prof. dr. Murko je kompetenten učenjak, ki ga je s svojim izbornim govorom prepričal, da ne potrebuje nobenega pojasnila več. Predlog dr. Lampeta je mreža, v katero se da zajeti vse. Društvo naj postane menda zelotično, a tega člani ne dopusté. Dr. Štreklj je mož bistrega katoliškega prepričanja (kar jaz nisem, g. dr. Lampè), zato ima gotovo tanek čut, kaj spada v njegovo delo in kaj ne. Odborovo poročilo je glede Štrekljeve knjige malenkostno in o kaki »veliki nevolji« med člani ni niti govora. Narod knjige ne pozna, a mu niti namenjena ni. Ako hoče odbor podati narodu narodne pesmi, naj izbere najlepše ter jih izda v posebni knjigi! V »Matici« smo imeli že hude boje, a vselej skoraj se je privlekla od nekega morala. Ali knjige resnega literarnega društva niso za otroke in ne za petošolce. Pri nas morajo veljati glede znanstvenih knjig itd. zakoni kot drugod. Zato pa je odbor svojo izjavo premalo premislil ter se z njo kolikortoliko pomazal. Dr. Štreklju je treba dati vsekakor zadoščenje, vsled tega predlaga: Občni zbor se ne strinja z mnenjem, da je 6. snopič prof. Štrekljevih »Narodnih pesmij« provzročil veliko nevoljo, ter izreka občenemu prof. dr. Štreklju polno zaupanje, pričakuje, da se tudi v bodoče svsteti v nemo in ljubeznivo postveti izdajom enjene zbirke kakor se je to godilo doslej. Obenem pričakuje, da odbor prof. dr. Štreklju ne bo kratil svobode pri urejanju te zbirke. (Odobranje.)

Katehet dr. Opeka zagovarja stališče duhovnikov-odbornikov, češ da Štrekljevo, bajé znanstveno knjigo beró najrajši neznanstveniki in dijaki. Narod ima tudi svojo moralo ter bi noben pošten oče

ne trpel, da bi mu otroci peli take pesmi. Malenkosten narod smo, zato moramo biti tudi gledé knjig malenkostni, sicer pa je izjavi pritrjeval ves odbor. Inačice so večinoma nepotrebne, kajti za vsak è in i se ne gre... Podpira predlog dr. Lampeta.

Prof. Perušek meni, da »Matica« doslej še ni poklicana izdajati strogo znanstvene knjige, nego deluje le za popularno znanstvo. Če se to sklène, bo tudi dr. Štrekljevo knjigo odobraval, sicer pa bi bila jugoslovanska akademija gotovo pripravljena, izdajati tudi posamezne znanstvene knjige Slovencev.

Dr. prof. Ilešič meni, da znanstvena vrednost narodnih pesmi ni velika, da se je narodna pesem preživela ter da so viri Štrekljeve knjige večkrat kalni, jezik nepravilno zapisan.

Prof. dr. Murko meni, da je »Matica« dolžna izdajati znanstvene knjige, saj imamo sicer znanstvena dela Slovencev le v tujih jezikih. Z narod. pesmimi smo, žalibog, res zaostali, a prekasno še ni. Nar. pesmi bodo vir tudi našim beletristom, realistom, ki najdeje v njih domačih motivov in jim ne bo treba hoditi ponje na tuje! Za folkloriste in jezikoslovce pa je knjiga dr. Štreklja že danes važna. Štreklj ne bo izpuščal več, kot je že dosedaj, ko je pesmi o duhovnikih in frančiškanih sploh brisal. (Tega bi ne bil smel! Čemu neki!?) Zato podpira predlog dr. Iv. Tavčarja.

Ravnatelj Iv. Šubič predlaga konec debate, kar se sprejme.

Pri glasovanju je bil predlog doktor Tavčarja sprejet, dr. Lampeta predlog je dobil manjšino glasov. Tega dr. Lampe & Comp. niso pričakovali. Presenečeni so začeli kričati, da občni zbor ni več sklepčen. Če bi bil sprejet predlog dr. Lampeta, bi se tega gotovo ne bili spomnili. Predsednik konstatuje, da je bil občni zbor med glasovanjem še sklepčen, in da je predlog dr. Tavčarja sprejet.

Togotni nasprotniki so nato začeli odhajati. S tem je postal občni zbor res nesklepčen in predsednik je nadaljevanje zborovanja odgodil na prihodnjo sredo, ko se vrše volitve. Tako se je izvršila afera Štreklj častno za društvo in slovensko znanstveno slovstvo!

Izpred sodišča.

Včeraj je dokončalo porotno sodišče le jedno obravnavo. Vodil jo je g. predsednik Levičnik.

Farovski tat. 11. prosinca je zasledila in aretovala policija v Pontablju nekega človeka, ki se je imenoval Janez Tomšič, imel na to ime glasečo se delavsko knjižico in 283 K 88 vin. denarja pri sebi. Policija je sumila, da hoče fant pobegniti v Ameriko, ne da bi zadostil vojaškim dolžnostim. Vprašala je domačo občino po tem Tomšiču, a — tam ga niso poznali. Sedaj je »Tomšič« dejal, da se zove Jože Dolenc. A končno je policija dognala, da ni niti Dolenc niti Tomšič, temveč da je aretovanec identičen z známim Francetom Zupanom iz Toplic, ki je pred nekaj meseci pobegnil iz zaporu v Gradiški. Preiskava je dognala, da je od tega časa napravil velike tatvine, da se je zgolj od ukradenega denarja živel, da je brezposelno okrog hodil in končno, da jo je hotel res v Ameriko popihati. Potoval je po Kranjskem, Hrvaškem in Primorskem, — manjše in večje tatvine so zaznamovale njegovo pot. Strokovnjak pa je bil v farovških tatvinah. Koder je zavohal pri kakem fajmoštru kaj denarja, tam je bil gotovo nepoklican gost. 13. decembra m. l. je ulomil v župnišče v Rovah. Šel je skozi okno, ulomil miznico in ukradel župniku Ivanu Žiškarju približno 43 K cerkvenega, 10 K zasebnega denarja, nekaj portorik, vizitier za 14 K, drug vizitier za 10 K, žepni neceser za 5 K, še en vizitier za 1 K, revolver za 5 K itd. Župnikovi kuharici Mariji Bohinc pa je ukradel tudi nekaj denarja, tako da znaša celotna škoda okroglo svotico 101 K 35 vin. — 15. decembra je že ulomil v šolsko poslopje. Ukradel je najprvo iz zasebnega stanovanja organista Franceta Starčeta 13 znanj po 5 vin., 1 britev, da se je lahko bril, 1 nož itd. Izbral si je tudi za to tatvino čas, ko je bil Starč v cerkvi. Napravil je tukaj škodo za 5 K 90 vin. — V noči od 23.—24. decembra je ukradel v Globovcih iz žage žagarju Tomažu Stotniku sekuro za 24 grošev in pilo; — zadnje dni m. l. pa nekemu neznanemu človeku še jedno sekuro, vredno nad 2 K. — Na sv. večer je obiskal župnišče pri Sv. Ožbaldu. Punice so bile z mežnarjem vred pri polnočnici. Ko je dekla prišla domu, je videla vse razmetano in ker je mislila, da je tat še v hiši, je tekla preplašena nazaj v cerkev. Ljudje so prišli, našli pa niso ničesar drugega kakor škodo. Ukradel je dekli 2 tolarja, denarnico in nekaj drobiža, gospodu fajmoštru pa celo medeno potico; tudi on je hotel imeti svoj božič. — 1. prosinca t. l. je bil že pri župniku Janezu u Saferju, ki je bil med 6. in 7. uro zjutraj z vsemi ljudmi v cerkvi. Na sosedovi lestvici je zlezal v sobo, odprl vrata s pilo, zažgal župnikov herbarij in ukradel kuharici Marički Sajovic 4 K 68 vin., fajmoštru pa

4 pomeranče, trabuke in portorike, album za fotografije, dva dežnika itd. — Največ je pa ukradel Karolu Hoferju, župniku v pokoju v Trbojah. Mož je že 70 let star in si je prihranil nekaj soldov. Na nedeljo pred Sv. tremi kralji je bilo pri njem ulomljeno. Tat mu je ukradel 94 K cerkvenega in 286 K zasebnega denarja, nekaj kolekov, znanj, pol kile medu in kos potice. Pustil je pa za vso to, 356 K znašajočo škodo — svoje stare hlače. Ko se mu je ta tatvina posrečila, je šel proti Trstu. Na Vrhniki na »Stari Šrangji« je dobil potujočega delavca Janeza Tomšiča, kateremu je mimogrede ukradel goldinar in delavske bukvice. Zadnje mu seveda niso dosti pomagale, kajti kmalu so ga zasačili in spravili v zapor. Tožencu se bil obojen na osem let težke ječe. Preje ima pa še sedeti šest let v kazni, iz katere je ušel, ko je v Gradiški pobegnil. Potem pride v prisilno delavnico. Za pol življenja torej v zaporu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. junija.

— **„Slovenska Matica“.** Ker je včerajšnji občni zbor postal nesklepčen in ker se zategadelj ni mogel rešiti cel dnevni red, sklicujem za sredo, dne 11. rožnika t. l. v veliko dvorano »Mestnega doma« ob šestih zvečer v smislu § 11. dr. pravil nov občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1901. 2. Volitev treh računskih presojevalcev. 3. Poročilo blagajnikovo o proračunu za l. 1902. 4. Dopolnilna volitev društvenega odbora. 5. Posamezni nasveti in predlogi. V Ljubljani dne 5. rožnika 1902. Fr. Levec, predsednik.

— **Iz poslanske zbornice.** »Hrvatsko-slovenski klub« in »Slovenski centrum« sta včeraj sklenila, da se združita. Za sedaj je bil izvoljen dr. Ploj podpredsednikom, načelnikom novemu klubu pa se izvoli na jesen.

— **Spomenik prof. Jos. Marna** hočejo odkriti dne 24. t. m. v Štangi. Določeni dan je delavnik, torej docela neprimeren ter je vdeležba pokojnikovih tovarišev in učencev ter članov »Slov. Matice« docela nemožna. Ker imajo tedaj tudi na travnikih delo, se slavnosti niti ondotno ljudstvo ne bo moglo v primerenem številu vdeležiti. K slavnosti namerava iti bajè tudi ljubljanski knezoškof. Toda vdeležba škofa in peščica duhovnikov ne bo zadostna proslava moža, ki se je v prvi vrsti proslavil kot pisatelj in pedagog ter kot predsednik »Slovenske Matice«. Odkritje spomenika naj se torej preloži na primernejši dan, na nedeljo ali praznik, sicer bomo morali res misliti, da se hoče vdeležba poklicanih krogov naravnost onemogočiti.

— **Krah trgovske firme K. Schumi.** Ta zadeva dobiva čedalje večje dimenzije in vse bolj značaj rafinirane pripravljane goljufije. Schumi je v zagrebški filijalki nagromadil blaga za kakih 200.000 K. Pred dobrim tednom je to filijalko zaprl, češ, da lokal poveča, ponoči pa je dal blago speljati na kolodvor in je odposlal v Ljubljano. Mej vožnjo je pa drugače ukrenil in dal blago instradirati v Matzleinsdorf pri Dunaju ter ga prodal v Zagrebu etabliranemu trgovčiču Juliju Kolmannu. Blago je bilo iz Matzleinsdorfa zopet poslano v Zagreb in sicer na Kollmannovo adresu. Na ovadbo dunajskega »Creditorenvereina« je zagrebška sodnja konfiscirala to blago ter zaprla Kollmanna in Schumijevega poslovodjo Winterja. Zjednjo je »Creditorenverein« napravil tudi ovadbo v Ljubljani in je bil na to aretiran Schumi. Ta se je pritožil na svetniško zbornico, katera je pa pritožbo odbila in ostane torej Schumi še nadalje v preiskovalnem zaporu.

— **Pojasnilo.** Prejeli smo naslednji dopis: Cenjeno uredništvo »Slovenskega Naroda«. Izvolite sprejeti v Vaš list pojasnilo o včerajšnji pritožbi gospoda Andreja Terškana glede postopanja bolnišničnega paznika. Sorodniki, znanci itd. v bolnišnici se nahajajočih bolnikov, skušajo prinesiti dan za dnevom toliko jedil in pijač, da sem dal vratarju in bolnišničnemu pazniku strogi ukaz, vse konfiscirati, oziroma shranjevati toliko časa, da se obiskovalec vrne in se mu potem vse zopet izroči. Tudi v tem slučaju se je to tako izvršilo, a kose je obiskovalec vrnil, je vzel steklenico z vinom in jo nasproti

Trkanove hiše skozi ograjo podal bolniku. Da je to postopanje ujezilo paznika, kije prej vsled mojega ukaza prepovedal nositi vino v bolnišnico, ni čuda, kar seveda še ne opravičuje, da je vrgel steklenico na cesto. Pri tej priliki pa naj bode bolnike obiskajočemu občinstvu povedano, da je strogo prepovedano prinesiti katerokoli jedilo ali pijačo v bolnišnico, ter se bode tudi nadalje zabilil tšk kontrebant, namreč, ker se prinese mnogokrat bolnikom žganje, klobase itd., kar škoduje bolnikom in otežkoči ozdravljanje. — Vodstvo deželne bolnice 4. junija. — Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški.

— **Živinozdravniška predavanja** se bodo, kakor lansko leto, tako tudi letos prirejevala. V črnomaljskem okraju bodo taka predavanja v Semiču, v Vinici, v Dragatušu, v Tribučah in v Gribljah.

— **Požari.** V soboto je gorelo v Prilipah pri Catežu. Zažgala je šestletna deklica, ko se je igrala z žveplenkami. Veter je požar razširil na več drugih splotij. Škode je 18.000 K, dosti več, kakor znaša zavarovalnina. Vzlic vednim nesrečam, ki jih povzročajo otroci igraje se z žveplenkami, se nič ne stori, da bi se temu v okom prišlo. Kmet je indolent, da bolj ne more biti, občine se pa tudi ne ganejo. — V noči od nedelje na ponedeljek je gorelo v Mengšu. Zgoreli so štiri objekti. Škode je 10.000 K. Zavarovalna svota pa znaša le 4800 K.

— **Nikola Mašič.** Pretresljiv je način, kako je preminul včeraj v Zagrebu sloveči hrvatski slikar, profesor Nikola Mašič. Pred dobrimi 10 dnevi mu je umrl brat-dvojček profesor Aleksander Mašič, s katerim so ga vezale vse sile plemenite duše. Ni se dal več pomiriti zaradi njegove izgube ter mu je po desetih dneh v najboljši dobi življenja sledil v večnost. Umril je za srčno boleščjo. Nikola Mašič je bil po svojih delih znan po vsej Evropi. Veljal je za ustvaritelja modernega hrvatskega slikarstva.

— **Dr. Krstič — aretiran.** Razupiti lahonski agitator dr. Ivan Krstič je bil včeraj zjutraj ob štirih v Matuljah aretiran kot sokrivec detomora in odpeljan v zapor v Volosko. Detomor je storila dekla, ki je služila pri dr. Krstiču v Matuljah. Razsekala je dete na 27 kosov in te kose zmetala v stranišče. Sodna komisija je našla te kose in odredila aretovanje dekle in dr. Krstiča.

— **Ustavljena preiskava.** Deželno sodišče v Ljubljani je kazensko postopanje proti gosp. Oroslavu Dolencu ustavilo, ker je sodna preiskava izkazala njegovo popolno nedolžnost. Hudobni jeziki že dolgo niso kaj tako krivičnega spravili na svet, kakor v tem slučaju.

— **Homes & Fey.** Opozarjamo zopetno na nocojšnjo zadnjo predstavo umetniške dvojice Homes & Fey. Ravnatelj srednjih šol v Ljubljani so priporočili to umetniško izvajanje učencem kot znanstveno zanimivo. Predstava se vrši v veliki dvorani »Tonhalle«. Začetek ob 8. uri zvečer.

— **V zaporu pri deželnem sodišču** v Gradcu se nahaja Ljubljčan Feliks Haderbolec. Graška policija ga je zasačila pri ulomu. Navedenec je stanoval poprej v Ljubljani in v Šiški in je morda tudi tukaj izvršil več tatvin. Našli so pri njem 4 vetrihe, 2 zastavna listka, 2 ključa za odpiranje izložbenih oken in vodovoda in srebrno uro. O uri pravi Haderbolec, da jo je kupil od nekega neznanega mizarja v Ljubljani, najbrže pa jo je tukaj ukradel. Feliks Haderbolec je neki tudi ljubljanski policiji dobro znan.

— **Kite prerezal** si je danes na desni roki črevljarski mojster M. Ž. Bil je v neki gostilni v družbi bivšega hišnega posestnika I. P., s katerim sta se nekaj prepirala. I. P. je dejal črevljarskemu mojstru, prokleta obrtnija, sedaj te lahko nabijem, ker sem hišo prodal, sedaj mi ne morejo nič vzeti. Te besede so črevljarskega mojstra tako raztogotile, da je zgrabil za kozarec in udaril ž njim po mizi, da se je razbil. Poškodoval se je nevarno na roki.

— **Izgubljene reči.** Na Vodnikovem trgu je bila izgubljena srebrna tabatiera z vrezanima črkama V. G. — Na

Sv. Petra cesti je izgubila neka ženska kratko srebrno verižico. — Na poti od Kolizejskih ulic, skozi Dalmatinove in Kolodvorske ulice in po Sv. Petra cesti in Kopitarjevih ulicah je bila izgubljena manjša svota denarja.

— **Najnovejše novice.** Knez Hanau, sin zadnjega hesenskega volilnega kneza, je umrl 66 let star. — Zoper morske roparje v Rdečem morju je poslala sedaj tudi Turška pet ladij, ki pa so tako malo vredne, da si ne upajo na široko morje. — Mržnja Kitajcev na Evropejce se je pokazala zopet v Pekingju. Zaredoma so bile užgane avstro-ogrsk, drugi dan pa francoske barake. — Napad na ruskega konzula v Nizzi. Ruski inženir Ovin je prosil pri ruskem konzulu v Nizzi za podporo. Ko ga je začel konzul izpraševati, je potegnil revolver ter obstrelil konzulata na roki. — Dva Mažara ustreljena v Afriki. Lansko leto je odišel 18letni dijak, sin državnega poslanca Bela Wass z nekim tovarišem v Južno Afriko, da organizirata Burom preneševalno poročevanje. Pri takem poslu pa so ju Angleži ujeli in ustrelili. — Velike povodnji so preplavile deset občin v komitatu Marmaroš. Zemeljski plazovi so namreč na daljavo 40 oralov zasuli reko Mok-Szanka. — Za žrtve na Martiniqueuse je dosedaj nabralo 2.109.869 frankov. — Vulkan Gusy Gran na Krimu je začel bljuvati.

— **Brkastí sér je odnesel otroka.** Iz hrvatske Užice poročajo: Minoli četrtek se je pripetila v sosednji srbski vasi grozna nesreča. Kmetica Anka Minišić je šla delat na polje ter pustila svoje leto staro dete v varstvu svoje 11letne hčerke. Ta pa je pustila otroka brez nadzorstva na dvorišču. Brkastí sér, ki je slučajno letal nad vasjo, pa je zagledal otroka, se bliskoma spustil nanj ter ga odnesel v zrak. Ljudje so videli, kako je letel sér z otrokom, ki je silno jokal, pod oblake ter se potem zopet spustil v sosednji gozd. Kmetje so tekli otroku na pomoč, splezali na skale ter našli le še krvavo obleko in nekaj koščic.

— **Samomor župnika.** Na Dunaju se je ustrelil v torek zvečer Fran Schitowanz z Moravskega. Že pred pol letom se je poskušal župnik usmrtiti, a se je le obrezal. V torek je šel župnik po svojo pokojnino ter si je je potem kupil revolver. Nato se je ustrelil takoj do mrtvega.

— **Brutalnost.** Iz Varšave poročajo, da se je vozil v kurirnem vlaku in sicer v I. razredu ruski dragonski poročnik Freyleben, sin tajnega svetnika, z neko varšavsko igralko z Dunaja proti Varšavi. Ker poročniku konduktur Urbansky ni mogel nakazati posebnega voza, ga je poročnik z golo sabljo bil po glavi, da se je konduktur zgrudil težko ranjen. Poročniku so vzeli sabljo, kondukturja pa so umirajočega prepeljali v bolnišnico.

— **Panika v cerkvi.** Iz Katovice v pruski Šleziji poročajo, da se je cerkvi v Laurahütte unel okrasek na oltarju. Začelo je goreti, in vse je bežalo. Več žensk je bilo pohojenih, pet ranjenih, ena pa zadušena. Med paniko so žepni tatovi okradli več oseb, zato se sumi, da so tatovi nalašč zažgali.

Društva.

— **Ljubljanskega „Sokola“** prvi letošnji pešizlet se vrši v nedeljo, 8. t. m. »Sokoli« v društveni obleki se zbirajo ob 2. popoldne v »Narodnem domu«, od kjer odkorakajo točno ob 2. uri, in sicer grede mimo Dobrove čez hrib v Dolnice. Po odpočitku pri Miklavu se vrnejo skozi Šiško v Ljubljano. — Želeti je, da se udeleži tega pešizleta prav mnogo členov v društveni obleki, da ne bode treba odboru, vsled premalo zanimanja od strani članov, druge nameravane izlete opustiti. — Odbor vabi tem potom tudi nečlane, da se v obilnem številu udeleže prvega »Sokolovega« izleta.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima dne 7. junija t. l. ob 6¹/₂ uri zvečer v deželni bolnici mesečno sejo. Dnevni red: 1. Poročila predsedništva. 2. Demonstracije. 3. Slučajnosti.

— **Učiteljsko društvo za sezanski okraj** ima 12. t. m. ob 10. uri predpoldne v Dutovljah svoje redno zborovanje.

Književnost.

— **„Zvonček“** ima v 6. št. to-le vsebino: Nezgod. (Zl. L. Poljak) — Stric Mrak. (Spisal Iv. Trošt.) — Njegov ljubljenc. (Spisal Andrej Rapè.) — Mirko in štoklja. (Spisal Iv. Trošt.) — Pesemce o živalih. (Zložil E. Gangl.) — Iz mladih dni. (Piše in riše Fr. Selski.) — Oblaček. (Zl. Cv. Slavin.) — Kako je bilo nekoč? Anici piše Ivo. — V spomin Ljudevitu Tomšiču. (Spisal Janko Barle.) — Tri zlate zvezdice. (Zl. Bogomila.) — Pouk in zabava: Pesemca k igri. Uglasbil Fr. Ks. Schneider. Drobiž. Resnice. Besedna naloga. Tudi ta zvezek ima več slik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. junija. Danes je cesar sprejel bosansko-hercegovo deputacijo, ki mu je izročila posebno spomenico o razmerah v okupiranih deželah.

Dunaj 5. junija. Danes je tu umrl bivši generalni inspektor kavalarije Julij baron Gagern v starosti 72 let.

Lvov 5. junija. Tu vlada mir. Zidarji so ustavili štrajk in šli zopet na delo.

Krakov 5. junija. Poljski aristokratje na Nemškem hočejo ustanoviti zaklad v znesku 100 milijonov mark, iz katerega naj bi se podpiralo koloniziranje Poljakov na Nemškem.

Budimpešta 5. junija. Avstrijska delegacija ima danes ob štirih popoldne sejo. Najprej se bo glasovalo o bosanskem proračunu, potem pa pride na razpravo ordinarij vojnega ministrstva. Oglašeni so jako mnogo govornikov. Tudi se poda interpelacija v zadevi obsojenega Mattasich-Keglevicha. Če ne bo odgovor dovoljen, hoče več interpellantov v tej zadevi govoriti.

London 5. junija. Povodom sklepa miru mej Angleži in Buri se je pojavil oster antagonizem mej Angleško in Nemčijo. Mej listi se je vnela pikra polemika. Na porogljivo pisavo nemških listov odgovarja „Times“ nenavadno brezobzirno ter konstatuje, da je Nemčija slabe volje, ker je popolnoma izolirana.

London 5. junija. Tu se je začelo zbirati prispevkov, da se burškemu generalu Dewettu podari častna sablja.

London 5. junija. Carrington razglasa, da začne liberalna stranka veliko akcijo v svrhu, da se preiščejo slučajni korupcije, ki so se pojavili za časa južnoafriške vojne.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dné 5. junija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.70
Skupni državni dolg v srebru	101.55
Avstrijska zlata renta	120.75
Avstrijska kronska renta 4%	99.80
Ogrska zlata renta 4%	120.70
Ogrska kronska renta 4%	97.95
Avstro-ogrsko bančne delnice	1603.—
Kreditne delnice	890.50
London vista	240.25
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.25
20 mark	23.46
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	93.60
C. kr. cekini	11.32

Žitne cene v Budimpešti

dné 5. junija 1902.

Termin.		za 50 kg		K	
Pšenica	za junij	50	9.10		
"	oktober	50	8.04		
Rž	oktober	50	6.71		
Koruza	julij	50	5.15		
"	avgust	50	5.24		
"	maj 1903.	50	5.20		
Oves	oktober	50	5.94		

Efektiv.

Nespremenjeno.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije gledaliških igralcev (Schauspieler-Lotterie). Opozorjamo svoje cenjene čitatelje, da se srečanje vrši nepreklicno dne 19. junija 1902 in da se vsi dobitki od zalagateljev izplačajo v gotovini z 10% odbitkom.

Rogaški Tempel-vrelec

je osvežujoča pijača izvrstnega dietičnega vsepa, ki se v tem oziru prav izborno odlikuje pred vsemi drugimi mineralnimi vodami. Kupi se povsod, le zahtevati se jo mora. (1291)

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji kračni tlak 736.0 mm.

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
4.	9. zvečer	737.5	16.6	sl. svzhod	dež	
5.	7. zjutraj	736.8	15.7	sl. jug	oblačno	
"	2. popol.	734.5	25.0	sr. jug	pol. oblač.	1.4 mm.

Srednja večerajšnja temperatura 17.1°, normale: 16.4°. — Sinoči se je bliskalo.

Hiša

v najboljšem stanu, v kateri se nahaja trgovina mešanega blaga in gostilna, v jako lepem večjem trgu, je zaradi družinskih razmer pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj, eventualno se dá v najem. Vprašanja naj se pošljejo pod „hiša“ upravnistvu »Slov. Naroda«. (1242-6)

Zahtevajte

v prodajalnah,
v kavarnah in
v gostilnah

Cvekov brinovec

v originalnih steklenicah.

Vničujte muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-89)

Najboljše sredstvo je ameriški Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

V najem se dá zaradi bolezni večja gostilna

z vsemi pripadajočimi gospodarskimi poslopji v prijaznem kraju na Dolenjskem.

Gostilna je jako stara in znana po celi Dolenjski ter vedno obiskovana, ker je tik državne ceste Novo mesto-Zagreb. Pismene ponudbe na upravnistvo »Slov. Naroda«. (1290-1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Ljubno, Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Paris; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 36 m zvečer iz Podnarta-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1393)

Kupim rabljeni, dobro ohranjeni 2 kolesi.

G. Tönnies, Ljubljana.

Danes v četrtek, 5. junija, in v soboto, 7. junija 1902

v hôtelu „Lloyd“

KONCERT

ogrske dvorne ciganske kapele

Jónás Jancsi.

Dvorni godbeniki Nj. c. in kr. visokosti nadvojvode Jožefa. (1287)

V narodni obleki. Začetek ob osmih. Vstop prost.

Kupi se mala hiša z vrtom

v predmestju Ljubljane. — Cena 10.000 do 14.000 kron.

Ponudbe pod: „H. 415“ na upravnistvo »Slov. Naroda«. (1258-2)

Žrebanje nepreklicno 19. junija 1902. Loterija gledaliških igralcev (Schauspieler-Lotterie).

1 glavni dobiček	à	50000 K
" " "	à	5000 "
" " "	à	3000 "
2 glavna dobitka	à	2000 "
5 dobitkov	à	1000 "
10 " "	à	500 "
20 " "	à	200 "
60 " "	à	100 "
100 " "	à	50 "
300 " "	à	20 "
3500 " "	à	10 "

Srečke à 1 K priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

Vsi dobitki se od zalagateljev izplačajo v (1022) gotovini po 10% odbitku. 16

Dosluženi sekundarij graške deželne bolnišnice in bivši zdravnik v Šoštanju

Dr. Janko Sernec

prevzel je mesto

okrožnega zdravnika v Velenju

ter ordinira od sedaj naprej tukaj vsak dan

v Skubičevi hiši.

Velenje, dné 1. junija 1902.

(1281-1)

2 stara čolna

še dobro ohranjena, za prevažanje kamna itd., se ceno prodasta.

Vpraša naj se pri gospé Mariji Ani Wake, veleposestnici nad postajo Zagorje ob Savi. (1279-2)

Kot sluga ali hišni oskrbnik

želi službe mlad, oženjen mož, penzionist, slovensčine in nemščine zmožen. Nastopi lahko takoj. (1272-2)

Naslov v upravnistvu »Slov. Nar.«

Izurjena (1271-2)

prodajalka in modistovka išče službe.

Naslov pove upravnistvo »Slov. Nar.«

Kupi se hiša na deželi

z zemljiščem ali brez njega, ki bi bila pripravna za trgovino. (1274-2)

Kdo? pove upravnistvo »Slov. Nar.«

Komptoirist

ki je nemškega in slovenskega jezika več, izveden v knjigovodstvu in poraben tudi za potovanje, se takoj sprejme.

Ponudbe pod „B. B. 6“ poste restante Ljubljana. (1288-1)

Mlad mož

neozenjen, star 30 let, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče primerne službe kot portir, kantiner, gostilničar na račun ali kaj enakega. — Naslov se izve v upravnistvu »Slov. Naroda«. (1252-3)

Notarski uradnik

zmožen obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi, uren in spreten v delu, ki je služboval dalj časa v notarski pisarni in je več več pisarniških del samostojno opravljati ter je vajen tudi zemljiške knjige, želi vstopiti v kako notarsko ali odvetniško pisarno. Ponudbe sprejema upravnistvo »Slov. Nar.« pod št. 79 K. (1289-1)

Izvežban sollicitator ali stenograf

se sprejme takoj. Plača po zmožnosti. Dr. Josip Kolšek odvetnik, Laško. (1245-8)

Hišo

v Idriji, v sredini mesta, z dobro obiskano, večletno gostilno in trafikom, prodaja iz proste roke po ugodni ceni. Hiša je pripravna tudi za trgovino. 1275-2 Kdo? pove upravnistvo »Slov. Nar.«

V najem se dá

skupno ali posamezno: gostilna, pekarija, ledenica za zalogo piva, lep in primeren prostor za sode, hlev, njiva in lep vrt. Prostor za zidanje. Kraj: tovarne z velikim premogokopom, čez 12.000 prebivalcev, blizu železničnega kolodvora. (1273-2)

Naslov pove upravnistvo »Slov. Nar.«

Obleke

za gospode

po čudovito nizkih cenah

priporočata 1 (1050-6)

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št 9.
